

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Προσωπογραφία και πανομοιότυπον τῆς υπογραφῆς τοῦ Ἀχιλλέως Παράσχου.

Ἡ Μάγισσα, τὸ Κεράκι, ποιήματα ὑπὸ Ἀχιλλέως Παράσχου.

Ἡ ποίησις τοῦ Παράσχου, ὑπὸ Ε. Δ. Ροΐδου.

Ἀχιλλέως Παράσχου, ὑπὸ Χ. Ἀννίνου.

Ὁ ποιητὴς, ὑπὸ Κωστή Παλαμῆ.

Τὸ ἔργον τοῦ Παράσχου, ὑπὸ Γρηγορίου Ξενοπούλου.

Χρονικά, Δάνειον Πνεῦμα, Ἀλήθειαι, ἡ Ἀλληλογραφία μας.

Ἡ «Εἰκονογραφημένη Ἑστία» τιμῶδα τὴν μνήμην τοῦ Ἀχιλλέως Παράσχου εἰς αὐτὸν ἀδιέροδον τὸ δημεριὸν τῆς οὐλλῶν ὀλοκλήρον. Ἡ προαναγγελθεῖσα ἔλθῃ εἰς τὸ προδεχέσθαι.

Αἱ ἐπιστολαὶ καὶ ἐν γένει πᾶν τὸ ἀφορῶν τὴν «Εἰκονογραφημένην Ἑστίαν»: Πρὸς τὸν κύριον ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΝ, διευθυντὴν τῆς «Εἰκονογραφημένης Ἑστίας» Ἀθήνας.

συντρόφου των καὶ προέτρεψε μετὰ κολακευτικῶν φράσεων νὰ ἦ τοῦ λοιποῦ ἐπιμελέστερος.

Ἄγνωστος πότε ἔγραψε τὰ πρῶτα ποιητικὰ δοκίμια ὁ Ἀχιλλέως, οὐδ' ἀποδίδω ἐγὼ εἰς τὰ πρῶτα ψελλίσματα, ὅσον δῆποτε μεγάλου συγγραφέως, ἐκτακτον σπουδαιότητα. Τὰ μικρὰ παιδία εἶνε μηχαναὶ ἀτελεῖς τὸ ἀληθὲς καλλιτεχνικὸν πνεῦμα τὸ ζωοποιῶν τὴν μηχανὴν ἐπέρχεται βραδύτερον. Ὁ Μόζαρτ, μικρὸς ἔτι παῖς, ἐπαίριζε θαυμαστικῶς εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον, ἀλλ' ἂν δὲν ἔγραφε κατόπιν τὸν Δὸν Ζουάν, τίς θὰ ἐνεθυμείτο τοῦτο; Ἡ νομίζετε ὅτι ὁ Οὐγκὼ θὰ ἐσώζετο ἐκ τῆς ἀσημότητος μόνον διότι δεκαπενταετῆς ὦν ἤρατο τὸ βραβεῖον τῆς Ἀκαδημίας τῆς Τουλούσης;

Ἐν τούτοις νομίζω, ὅτι τὰ πρῶτα ἔργα τοῦ Ἀχιλλέως ἀνώνυμα ὄντα, ἔλαβον μεγίστην διάδοσιν, καὶ τοῦτο διότι ἦσαν εὐχαὶ τῆς πρώτης τοῦ ἔτους, γραφεῖσαι ὑπ' αὐτοῦ χάριν πτωχοῦ τινος διανομέως, ὅστις εἶχε μέγιστον συμφέρον, ὡς ἐννοεῖτε, νὰ παραδώσῃ εἰς πᾶσαν θύραν τοὺς στίχους τοῦ μέλλοντος ποιητοῦ τοῦ Ἀλφρέδου.

*

Ἐπῆλθε μετέπειτα ἐποχὴ ὄργανου καὶ σάλου· τὰ μεγάλα πολιτικὰ γεγονότα, τὰ διαδραματιζόμενα ἐν Εὐρώπῃ περὶ τὰ τέλη τῆς ἑκτῆς τοῦ παρόντος αἰῶνος δεκαετηρίδος ἠλέκτριζον τὰς ψυχάς. Ὑπῆρχε τότε νεολαία σφριγῶσα ἐκ ρώμης καὶ φιλοπατρίας ἐν Ἀθήναις, πολλὰ μέλη τῆς ὁποίας σήμερον ἀδίκως καλύπτει τοῦ μνήματος ὁ γοῦς ἢ τῆς ἀσημότητος ἢ βαρεῖα

σινδόνῃ. Καὶ ἡ νεολαία αὕτη φιλοτάραχος, ἔξαλλος, ἐνθουσιῶσα ἐδημιούργησεν αὕτη πρώτη τὴν κατὰ τῶν καθεστώτων ἀντίδρασιν, συνεδαύλισε τὸ πῦρ, ἐροίφθη ἀκράτητος εἰς τὴν πάλιν, καὶ δι' ἀγῶνος ἔχοντος φάσεις ὅτε μὲν παιδαριῶδεις ὅτε δὲ ἡρωϊκᾶς, συνήργησεν αὕτη πάντων πρωτίστη εἰς τὸ σπουδαῖον γεγονός τῆς ἀνατροπῆς τῆς πρώτης δυναστείας. Τὴν πολιτικὴν δὲ ταύτην οἶνεὶ χειραφέτησιν παρηκολούθει ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἡ κοινωνικὴ καὶ φιλολογικὴ ἐξέγερσις. Αἱ πέδαί τῆς σκαῖας ἀκινήσιαις διερχομένης καὶ ὁ ρομαντισμὸς, φθίνων ἤδη ἐν τῇ Δύσει, εἰσῆλαυνεν ἐν ταῦθα φέρων μεθ' ἑαυτοῦ τὰ ἀνεμένα ἤθη, τοὺς ἀόριστους πόθους, τὰς ἀκατασχέτους ὁρμᾶς, τὴν δυσέλπιδα ἀπαισιοδοξίαν, τὴν παθολογικὴν ἐκείνην κατάστασιν ἐπὶ τέλους, ἣτις εἶνε τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦ αἰῶνος ἡμῶν γνώρισμα.

Ὁ διφυῆς οὗτος ὄργανισμὸς ἐνεσαρκώθη εἰς τὸν ἡθάσκατον ποιητὴν, ὅστις ἐν μέσῳ μιᾶς συνωμοσίας καὶ μιᾶς διαδηλώσεως ἔσχε τὸν καιρὸν νὰ γράψῃ στίχους ἐμπλέους ἀρμονίας καὶ πάθους ἀγνώστου μέχρι τότε. Ἡ νεοελληνικὴ ποίησις εὐρίσκειτο εἰς πρόσκαιρον ὑφέσεως σημεῖον. Ἡ χρυσὴ τοῦ Ζαλοκώστα ποίησις εἶχε θραυσθῆ ἐκ τῆς ὀδύνης. Οἱ Σούτσοι ἔφθινον ἐξοριστοὶ ἢ πενητεύοντες. Καὶ ἤγει μὲν εἰσέτι ἡ μολπὴ τοῦ Ραγκαβῆ, τοῦ Ὀρφανίδου, τοῦ Τανταλίδου, τοῦ Βαλαωρίτου, τοῦ Καρασούτσα, τοῦ Γεωργίου Παράσχου· ἀλλ' οἱ διάδοχοί των δὲν ἐφαίνοντο ἔτι εἰς τὸν ὀρίζοντα. Ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τοῦ τελευταίου τῶν ἄνωθι ρηθέντων ποιητῶν, γλυκυτάτου καὶ πατριωτικωτάτου ποιητοῦ, ὅσον φίλου καὶ ἀδελφοῦ φιλοστόργου. Ὁ Ἀχιλλέως ἐτάνασε τὰς πτέρυγας, καὶ ἀπὸ τῶν ταπεινῶν εὐχῶν τῶν διανομέων, προσέβη εἰς τὴν διερμηνεύσιν τῶν ἀρρήτων αἰσθημάτων τῆς καρδίας.

Οἱ στίχοι τοῦ πλήρους δυνάμεως καὶ ἐκχειλίζοντες ἐξ αἰσθηματος ἀνυποκόριτου, ἐνεποίησαν πολλὴν αἰσθησιν παρὰ τῷ κοινῷ, ὅπερ ἀπεστήθιζε καὶ τονίζον ἐφαλλε τοὺς περιπαθεῖς στεναγμοὺς τοῦ ποιητοῦ. Ἡ ὀρειότερα περίοδος τοῦ ποιητικοῦ βίου τοῦ Ἀχιλλέως εἶνε, κατὰ τὴν ἐμὴν ταπεινὴν γνώμην, αὕτη, διαρκέσασα ἐπὶ τινὰ ἔτη. Ἐν αὐτῇ ἐγράφησαν πολλὰ ὠραῖα ἔργα καὶ ἐξ αὐτῆς ἔκλουν τὴν γένεσιν πολλὰ ἄλλα γραφέντα μεταγενεστέρως. Βᾶς ἐπὶ τὴν τῆς ἀπάτητον ὁδὸν τοῦ ἀκράτου ρομαντισμοῦ, ἐγκλωπθεῖς εἰς τὸ ἰδιόρρυθμον σύστημά του, ἔσυρε κατόπιν αὐτοῦ πολλοὺς, ταχθεὶς αὐτὸς πρωτοστάτης καὶ διερμηνεύσε τοὺς μυχιούς παλμοὺς ὀλοκλήρου γενεᾶς. Ἐγένετο ἴσως τεχνικώτερος κατόπιν, ἢ Μοῦσά του κατέστη ἀνδρικώτερος καὶ εὐηχοτέρα, καὶ ἀπέκτησε τὴν σοβαρότητα καὶ τὸ ὕψος, αἰρομένη ὑπερβῆν τῶν φαντασμάτων τῆς νεότητος καὶ ἐπισκοποῦσα κύκλον μάλλον εὐρύτερον καὶ ποικίλον. Ἀλλ' ἐγὼ εἰς τὰς στροφὰς ἐκείνας, ἃς ἐξέπεμπεν ἡ λύρα τοῦ Ἀχιλ-

λέως κατὰ τὴν ἀμαίαν αὐτοῦ ἐποχὴν, τὰς τολμηράς, τὰς ἀλλοκότους, τὰς μὴ λογικὰς ἐνίοτε καὶ ἐν τούτοις σαγηνευούσας, αἰτινες τῶρα μὲν εἰσὶ στεναγμοὶ ἡδυπαθείας καὶ τῶρα βρυχηθμοὶ μανίας, εἰς τὰ παράβολα ἐκείνα ἄλματα, εἰς τὴν ἀκόρεστον καὶ φρενητιώδη δίψαν τοῦ ἀγνώστου, ἐγὼ ὄχι μόνον τοῦ ποιητοῦ τὸ ἄτομον ἀνευρίσκω ὀλοκλήρον, ἀλλὰ καὶ μίαν ὄλην ἐποχὴν.

Ἐνῷ δὲ ὁ Ἀχιλλέως θύων ἀκαταπαύστως ταῖς Μούσαις ἐγένετο τὸ προσφιλέστατον τεκνίον, δὲν παρημέλει συνάμα καὶ τὴν πολιτικὴν. Ἐσχεν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὰ πλείστα τῶν κινήματων, ἄτινα ἐπήνεγκον τὴν 10 Ὀκτωβρίου, καταδικασθεῖς καὶ φυλακισθεῖς μετὰ τῶν ἄλλων. Ἀλλ' ὅτε ἔτη τινα μετὰ ταῦτα ὁ ἀγαθὸς ἐκείνος Μονάρχης ἔβησεν ἀφιλος μακρὰν τῆς πεφιλημένης αὐτῷ γῆς, ὁ ποιητὴς ἀντίπαλος εὐγενῆς καὶ μακροθύμου ἔγραψε τὸ πρὸς τὸν Ὀθωνά Ἐλεγεῖον, ὅπερ ἐν ᾧ εἶνε μία τῶν ὠραιότερων αὐτοῦ ποιητικῶν σελίδων, εἶνε ταυτοχρόνως καὶ μία τῶν ὠραιότερων πράξεων τῆς ζωῆς του.

*

Ἦτο νέος, ζωηρός, αἰσθηματίας καὶ συμπαθὴς τὴν ὄψιν· αἱ τοῦ καιροῦ ἐκείνου εἰκόνες του τὸ μαρτυροῦσι. Καὶ σήμερον ἔτι ὅτε ὁ χρόνος ἤρχισε νὰ ἐπιθέτῃ τὴν πρώτην τοῦ ἀργύρου βαρῆν ἐπὶ τῆς κόμης του καὶ ν' αὐλακοῖ μὲ τὴν πρώτην πρόωρον ρυτίδα τὸ μέτωπον, διατηρεῖ τοὺς τύπους τῆς ἐκφραστικῆς μορφῆς του, τὸ ἀνδρικὸν τῆς ὁποίας ἐπέτεινε τὸ κατὰ παρὰδοξον ἰδιοτροπιαν τῆς φύσεως φούμενον ἐπὶ τῆς ἀτρίχου μορφῆς του ὑπογένειον ὑπὸ τὸν παχὺν αὐτοῦ μύστακα. Περιεβάλλετο δὲ πρὸς τούτοις μὲ τὴν αἴγλην, ἣν ἐπιχέει ἐπὶ τῆς μορφῆς ἀείποτε ὁ γνήσιος ποιητικὸς στέφανος. Καὶ τὸν στέφανον τοῦτον, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, ὁ Ἀχιλλέως δὲν ἐλάμβανεν ἐκ τῆς χειρὸς τῶν Ἑλλανοδικῶν, οἵτινες ἐφάνησαν βραδύτερον τόσον ἐλευθέρῳ διανέμοντες τῆδε κἀκείσε τοὺς κλάδους τῶν δαρφῶνων τοῦ Παρνασσοῦ καὶ τὰ χαρτονομίσματα τοῦ κ. Βουτσινᾶ. Ὁ αὐστηρὸς εἰσηγητὴς τοῦ ἀγῶνος, φερόμενος ὡς ὁ παρομιώδης κεραμεὺς πρὸς κεραμεῖα, ἐπήνεσε μὲν γλυκυπικρῶς τὸν Ἀγνωστοῦ, τὸ μόνον ποίημα, ὅπερ ὑπέβαλεν εἰς τὸν ἀγῶνα ὁ Ἀχιλλέως, ἠρνήθη ὅμως αὐτῷ τὸ βραβεῖον.

Ἀλλὰ τὴν δάρφην, ἣν ἠρνεῖτο αὐτῷ ὁ ἀλάνθαστος Σύλλαβος τοῦ Πανεπιστημίου, ἀπένειμεν αὐτῷ ἐν ἀνευφημίᾳ ἢ ἀδέκαστος κοινῇ γνώμῃ. Τοιαύτην λοιπὸν ἔχων φύσιν καὶ τοιαῦτα προτερήματα, ἀφέθη ὁ σφριγῶν νεανίας εἰς τὴν ἀκράτητον ὁρμὴν τῆς καρδίας του, καὶ ἐκ πολλῶν χωρίων τῶν διαφόρων αὐτοῦ ποιητικῶν ἔργων καὶ ἰδίᾳ τῶν ἐπικῶν, ὅπισθεν τῶν φανταστικῶν ἠρώων τοῦ ὁποίου νομίζω ὅτι διαβλέπω τὸ ὑπογένειον τοῦ Ἀχιλλέως, μὲ πείθουσι ὅτι ἡ νεότης του ὑπῆρξε τρικυμιώδης, καὶ τὸ